

Punt de Vista

EL PUNT AVUI+

JOAN BOSCH I ROURA, president
JOAN VALL I CLARA, vicepresident executiu
ANNA MARIA RIBAS, directora general de gestió
JORDI GRAU, subdirector general de continguts

**EL DEAMBULAR ERRÀTIC DE
PETER HANDKE PELS PARATGES
DEL NORD DE CATALUNYA**

Joaquim Nadal
i Farreras

Historiador

Divagacions pirinenques

Fa força anys, l'any 1998, vaig rebre un sobre de Narcís Comadira amb la fotocòpia de dos textos. D'una banda de l'edició anglesa del llibre de George Steiner *Errata, an examined life*, de l'any 1997, i de l'altra de l'edició francesa de Peter Handke, *Mon année dans la baie de personne. Un conte des temps nouveaux*, també de 1997. Comadira em deia en una nota manuscrita: "Quim, ja veuràs que són dues pàgines antològiques. Ja podem estar contents." En el llibre de Steiner hi havia un text memorable sobre la tomba d'Ermessenda i la bellesa del seu rostre d'alabastre. Delicadament la pluja, els carrerons i la vida de la ciutat es combinaven en una lectura culta dels seus indrets i monuments amb un destil·lat de literatura sublim. El text de Peter Handke portava la seva protagonista a la Devesa i al bosc de plàtans i al joc de l'escorça tacada dels arbres i la seva altiva i corpulent dimensió. Després, més endavant, vaig coincidir a Barcelona i a Girona amb Steiner i vam poder compartir i comentar alguna de les referències dels seus llibres. He seguit també Peter Handke portat per l'estímul d'aquell text, la curiositat literària i la singularitat de la seva predilecció per Espanya i encara més per la seva afeció especialíssima per Sòria, el Numància i l'estadi de Los Pajaritos.

JUSTAMENT FA MOLT POCOS DIES vaig topar en una llibreria amb un nou llibre de Handke, *Ayer, de camino. Anotaciones, noviembre de 1987 a julio de 1990*, editat en alemany el 2005 i traduït, ara mateix, el 2011, per Alianza Editorial. És un conjunt de notes breus, en un llibre extensíssim, que recorre amb l'autor els escenaris del seu deambular, una mica nòmada, en una etapa de la seva vida marcada per l'aïllament, la reflexió, el caminar, la passejada inconcreta, la divagació subtil, sobre els paisatges

XAVIER PORRATA

i els indrets de les seves caminades. Vagament dietarístic, Handke reprèn les anotacions dels seus viatges uns quinze anys més tard i els dona forma de llibre. No hi ha un fil conductor, no hi ha trama, el fil és l'autor i el seu descabdellament personal en aquest deambular erràtic. Només de donar-hi un cop d'ull ràpid ja em vaig adonar que hi trobaria indrets que em són especialment estimats i

que han captat també la meua atenció i interès. La duresa d'alguns girs de la traducció, on em fa la impressió que grinyola una mica la sintaxi, no acaba d'acompanyar un llibre singular. Però deixant de banda molts indrets vaig resseguir de seguida, amb minuciositat, el recorregut que porta l'autor de Narbona a Perpinyà i d'aquí a Serrabona i Elna, primer; després a Prada, Sant Miquel de

Cuixà, Sant Martí del Canigó, Vilafranca de Conflent, Montlluís, tota l'Alta Cerdanya (Sallagosa, Vallcebollera, Err, Llo, Palau, Estavar, Ur, Dorres, Font-romeu, la Guingueta, la Tor de Carol), Llívia també, i a la Cerdanya, principalment Puigcerdà, per fer una incursió a la Seu d'Urgell i Andorra, tornar a la Cerdanya, a Guils i Alp, Urtx i Urús i agafar el tren a Puigcerdà per baixar finalment a Ripoll i Vic abans d'arribar a Barcelona.

ÉS UNA PASSEJADA MOLT solitària, d'ell amb ell, d'ell amb els arbres i els rius, dels plans, dels camps, dels cavalls cerdans de cama gruixuda i ampla, de la geometria dels prats, de les pissarres de les teulades, de les esglésies, les inscripcions dels cementiris. Hi transita poca gent, també solitària, llevat d'alguns moments al casino de Puigcerdà, un enterrament o el moment gloriós de la troballa reivindicativa del cinema d'Osseja, i la descripció de les seves característiques de cine de

poble que corre el risc de desaparèixer. El paisatge hi és amb certa profusió, la vida urbana amb prou feines, la gastronomia no existeix i els establiments d'hostaleria són més rellevants per la vista dels seus finestrals o la decadència de les seves instal·lacions i la visió més aviat malenconiosa dels aparells de música. Peter Handke s'interroga a si mateix o expressa les seves percepcions singulars destil·lades en sentències sovint lacòniques, com aquesta: "*De camino: los momentos en que uno está bajo techo decepcionan cada vez más; la intemperie, en cambio, se vuelve cada vez más casera (18 febr., la Tour de Carol).*" Malgrat la sobrietat del text m'adono que són els meus escenaris.

CADA MATÍ, ARA EN PLE anticicló, miro a les muntanyes llunyanes per darrere dels contraforts més verds de Rocacorba o la Mare de Déu del Mont. Lluny, els Pirineus, més despullats, resplendeixen al sol la intensitat groga dels prats tardorals. Els cims llunyans semblen polits i endreçats al costat dels boscos immediats per la manca de vegetació i l'estricta topografia que mostren. Llenço una mirada nostàlgica cap a aquestes terres del Nord i m'adono que fa moltes setmanes que no pujo a la Cerdanya, que no busco el refugi del finestral al peu del Puigmal, que no practico el reiterat costum dels meus esmorzars a Llívia i els meus diaris a Sallagosa per veure si trobo, també, algun llibre francès que em pugui interessar. Fa tant que no hi pujo que no he pogut repassar amb tranquil·litat els poemes de Jordi-Pere Cerdà (*Antoni Cayrol, Sallagosa, 4-XI-1920 - Perpinyà, 11-IX-2011*), *Poesia completa*, 1988; *Paraula fonda*, 1998; o *Suite Cerdana*, 2003, i les seves *Contalles de Cerdanya*, 1959, que he rellegit tantes vegades. Handke no degué conèixer Jordi-Pere Cerdà i no l'esmenta. Jo, ara, l'hauria rellegit en un homenatge modest i anònim en el moment del seu traspàs, com un reconeixement de l'home que va saber copsar la intensitat del paisatge d'aquesta terra i el dramatism de les vides dels que comprometeren les seves en defensa de les llibertats i contra el feixisme, o en la lluita per la supervivència arrapats a la terra i a la seva difícil fertilitat per fruitar cada any i nodrir els fills d'un poble que contempla la plana aixecada de la Cerdanya com un refugi de tradició milenària. Em conformo, des de la civilització urbana, d'esguardar cada matí les muntanyes del nord i compto que hi tornaré per deixar al costat dels llibres de Jordi-Pere Cerdà, que no baixo mai a la plana, aquestes pàgines de Peter Handke, perdut en la solitud que acompanya i asserena.

És una passejada molt solitària, d'ell amb ell, d'ell amb els arbres i els rius, dels plans, dels camps, dels cavalls cerdans de cama gruixuda i ampla